

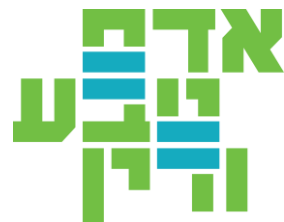
נייר עמדה לקראת דיון בוועדת הקרן לאזרחי ישראל

בעניין הצגת ICL (כי"ל) והשפעתה על המשק הישראלי לרבות חלקה של המדינה

1. לעמדתנו, השפעתה של ICL על המשק הישראלי חייבת לכלול התייחסות מלאה גם להשלכות הסביבתיות והנזקים הקשים שגורמת פעילותה לאזור ים המלח.
2. ים המלח הוא אוצר טבע חשוב וייחודי למדינת ישראל, אשר חשיבותו אינה מוטלת בספק. עם זאת, **קיים פער אדיר בין ההכרה הלאומית הרחבה בחשיבות שימורו של ים המלח לבין מידת ההגנה המסופקת לו.**
3. אזור ים המלח מצוי במצב של התדרדרות אקולוגית מתמשכת המתבטאת בירידת מפלס הים, בשינוי פני הנוף, בפגיעה בתיירות, בנזקים ישירים לתשתיות ובנזקי בולענים כאשר חלק **בלתי מבוטל¹** ממצבו העגום של ים המלח ומירידת מפלס הים נובעים מהפעילות התעשייתית של חברת מפעלי ים המלח בע"מ (להלן: **"מי"ה"**), השואבת מים מן האגן הצפוני, ומתהליך אידוי המים, אשר להם השפעה סביבתית קשה.²
4. לעמדתנו, חשיבותו של ים המלח ומצבו החמור מובילים למסקנה אחת – **יש לעשות כל שניתן כדי לעצור את ירידת מפלס האגן הצפוני ולפעול לשיקומו של הים.**
5. לכן, הרווח התפעולי העצום של חברת ICL מפעילותה בים המלח לא יכול לשמש אינדיקציה לתועלות הכלכליות הנובעות למשק בכללותו כתוצאה מפעילות הפקת המשאבים, שכן יש להציג את התועלות לציבור מהפקת המינרלים אל מול העלויות החיצוניות של פעולות הכרייה. נתון זה חייב להיות מוצג בפני הוועדה.
6. עניין נוסף שיש לתת עליו את הדעת הוא תרומתם של מפעלי ים המלח לגרעון המים השנתי של ים המלח; גרעון זה עומד על 750-700 מלמ"ש, כאשר לכ-300 מלמ"ש מתוכם אחראית התעשייה. מפעלי ים המלח, לטענתם, תורמים כ-160 מלמ"ש לירידת המפלס (שואבים מעל 450 מלמ"ק, ומחזירים לאחר האידוי קרוב ל-300). אין בקרה של ממש על נתונים חשובים אלה, ויש הערכות לפיהן תרומת מי"ה לגרעון היא גדולה בהרבה. **בכל מקרה, מי ים המלח הם חומר גלם שבלעדיו תעשייה זו לא קיימת, וכיום המפעלים לא באמת משלמים עליו.**
7. ויודגש, נכון שמי"ה משלמים מיסים ותמלוגים וגם מס ששינסקיי², אבל על תעשייה בכל העולם מוטלים מיסים, ועדיין היא צריכה לשלם גם על חומר הגלם, במיוחד במקרה שבו צריכת חומר הגלם הזה פוגעת ישירות באינטרס הציבורי – כמו בענייננו ע"י הורדת מפלס ים המלח.

¹ כפי שעולה מחוות דעתו של אבי ליכט, דאז המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (כלכלי-פיסקאלי) מיום 4.9.2011, "ביצוע פרויקט הגנות ים המלח ומימונו- חוות דעת משפטית", ואשר הסתכמה על הנתונים המוסכמים של מסמך המדיניות "אגן ים המלח: הערכת מצב ומשמעויות לעתיד בתנאים של המשך ירידת מפלס הים", המשרד לאיכות הסביבה, מכון ירושלים לחקר ישראל והמכון הגיאולוגי, 2006 פעילות מי"ה תורמת לכ - 20% מירידת המפלס

² ראו לדוגמא את דוח מבקר המדינה 59 בשנת 2008 ולחשבונות שנת הכספים 2007 בעמ' 1125 - "הסיבות לירידת מפלס ים המלח הן הטיית מקורות הירדן על ידי מדינת ישראל ועל ידי שכנותיה, הטיית ואדיות שהתנקזו בעבר לים המלח ושימוש במימיו לצורכי תעשיית הכימיקלים."

8. לצד תשלום זה, ראוי שמפעלי ים המלח תשלם עבור מי המתוקים למחצה בהם היא עושה שימוש בשטח הזיכיון – עניין שבשלו הגשנו עתירה לבגץ (בגץ 6015/22), ואשר הובילה למתן צו על תנאי המורה למשיבים ליתן טעם מדוע לא יורו לחברת מקורות לחייב את מפעלי ים המלח בתשלום דמי מים בגין מים המופקים בתחום זיכיון ים המלח.

אדם טבע ודין

רחוב יהודה הלוי 48, תל אביב | ת.ד. 15 | מיקוד 6100001

טלפון 03.566.9939 פקס 03.566.9940

contact@adamteva.org.il

www.adamteva.org.il